

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ“

СТ А Н О В И Щ Е

от професор д-р Венелин Ангелов Георгиев

Нов български университет

Департамент „Национална и международна сигурност“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научно направление 3.3. „Политически науки (Публична администрация“) в специалност „Публична администрация“ при Философски факултет на Софийски университет.

Автор на дисертационния труд: Ангел Ковачев, докторант на самостоятелна форма за обучение.

Тема на дисертационния труд: Нови аспекти на политиките за национална сигурност в контекста на експанзия на технологиите и киберпространството.

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед РД 38-331/15.07.2021 г. на ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Обща характеристика на представения дисертационен труд

Избраното съдържание на дисертационния труд, използваните инструменти за визуализиране на резултатите от изследването и постигнатия обем на разработката са дали възможност на докторанта да структурира, проведе и представи по достатъчно изчерпателен и убедителен начин своите идеи, предложения и изводи. Дисертационният труд е правилно структуриран в уводна част, три глави, заключение и библиография. В уводната част авторът успява достатъчно ясно и точно да дефинира

обекта и предмета на изследването, целта, задачите и работната хипотеза. По такъв начин е поставена рамката на изследването, което облекчава по-нататъшното разбиране и възприемане на извършеното изследване и получените резултати. Положителна оценка заслужава представянето на изследователската методика, която е структурирана в няколко етапа и включва утвърдени аналитични методи като анализ на документи, PEST и SWOT анализ, сценарийно планиране и др. Като бележка може да се каже, че изследователската методика би спечелила, ако в нея беше включена и информация за изследователските подходи, на базата на които се структурира изследването в дисертационния труд. С помощта на направените ограничения авторът допълнително конкретизира рамката на своето изследване и го фокусира върху съществени проблеми, релевантни към темата. Изброените литературни източници в библиографията дават основание да се приеме, че докторантът е информиран в достатъчна степен в предметната област. Уводната част би спечелила, в случай че в нея бяха посочени адресатите на изследването и препоръки към тях за използване на постигнатите научни и приложни резултати.

Актуалността на темата на дисертационния труд не подлежи на съмнение и същата правилно е аргументирана от страна на докторанта с факта, че информационните технологии необратимо навлизат в личния и професионалния живот на потребителите, което налага обръщане на особено внимание върху политиките за сигурност на тези технологии на различни равнища на сигурност. Технологичните промени издигат не само чисто технически предизвикателства, но също така поставят концептуални въпроси, каквито са въпросите за необходимите промени в начина за разработване и прилагане на политики за национална сигурност, в които централно място заемат заплахите, уязвимостите и рисковете, свързани с киберпространството и появяващи се за сметка на експанзията на информационните технологии. Дискусионно остава мнението на докторанта относно стремежа за осигуряване на „устойчива сигурност“ за потребителите като в този аспект могат да бъдат поставени два въпроса към автора на разработката:

- как се вписва идеята за стремеж към постигане на „устойчива сигурност“ в разбирането, споделяно от редица автори, че сигурността представлява динамично състояние, характеризиращо се с непрекъснато отклонение от устойчивото положение

и прилагане на политики и процедури за поддържане на това отклонение в приемливи граници;

- как може да бъде обяснена връзката и различията между термините „сигурност“ и „устойчивост“, които се използват по отношение на сигурността в киберпространството. Какво е отношението на тези две понятия към промените, които трябва да се търсят в политиките за национална сигурност?

Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Докторантът с основание посочва резултатите от своето изследване, които авторът на становището групира по следния начин:

- извършване на преглед на съществуващи теоретични концепции, върху които се базират разбиранията за мястото и ролята на технологиите и киберпространството в съвременните схващания за сигурността, за ролята на политиките за сигурност и за необходимостта от тяхното адаптиране към променящата се среда. Този преглед от една страна е дал възможност на автора на разработката да разшири и обогати своите познания в тематичната област, а от друга страна е помогнал при структурирането и фокусирането на по-нататъшните изследвания.

- фокусиране на вниманието върху потребителите на услуги в киберпространството и моделиране на техния психологически профил с цел снижаване на неопределеността от тяхното поведение и търсене на връзка с политиките за национална сигурност. Претенциите за иновативност на тези резултати се нуждаят от по-сериозна аргументация, но могат да бъдат приети за съществени от гледна точка на целта на дисертационния труд.

- резултати, касаещи по един или друг начин сигурността на личните данни и политиките за тяхната защита в киберпространството. В тази посока интерес представляват анализите на автора по отношение на необходимостта от „незамърсено“ информационно пространство от фалшиви новини, фишинг атаки и подвеждащи кампании, сложността на контрола върху потребителите и тяхното поведение в киберпространството, мястото и ролята на личните данни като част от обхвата на политиките за национална сигурност.

Оценка за научно-приложните и приложните приноси и за публикациите по дисертацията

При прочита на дисертационния труд и на автореферата към него се забелязва известно припокриване между представянето на резултатите от изследването и на приносите, за които претендира авторът. Като бележка може да се посочи липсата на ясно и точно дефинирани приноси, систематизирани като научно-приложни и приложни. Без съмнение може да се каже, че представеният за защита дисертационен труд има своя приносен характер, който авторът на становището определя като допълване и развитие на съществуващите идеи за необходимостта от промяна в начина за формулиране на политики за национална сигурност при отчитане на рисковете в киберпространството и преди всичко по отношение на защитата на личните данни.

В автореферата докторантът посочва три публикации, свързани с представения за защита дисертационен труд, които може да се приеме, че имат отношение към разработваната тема. Прави впечатление отдалечеността във времето между публикуването на материалите и защитата на дисертационния труд. Като препоръка към докторантът може да се отправи намиране на възможност за публикуване на дисертационния труд в подходяща монографична форма с цел създаване на условия за разпространение на получените резултати и направените изводи.

Авторът на дисертационния труд посочва участие в работна група, ангажирана с изготвянето на първата национална стратегия за киберсигурност. В тази връзка за автора на становището представлява интерес оценката на докторанта за това доколко успешна се оказва тази стратегия и до каква степен бяха изпълнени включените в нея цели и намерения.

Оценка на автореферата

Авторефератът към дисертационния труд е разработен по начин, който отговаря на изискванията. В него е включена достатъчно по обем информация, която дава възможност за изграждане на представа за дисертационния труд като цяло. Като бележка, както в автореферата, така и в дисертационния труд е посочено професионално направление, което е различно от това, по което е обявена защитата.

Заключение:

Представените от докторанта Ангел Ковачев дисертационен труд, автореферат и публикации дават основание за положителна оценка и констатация, че те отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото прилагане, за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

Ще гласувам „ЗА“ присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на Ангел Ковачев в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, научното направление 3.3 Политически науки (Публична администрация).

26 август 2021 г.

гр. София

Подпис: .....